

Одним із важливих питань при поділі спільного майна, набутого особами в цивільному шлюбі, є розмір часток у такому майні. Відповідно до положень ст.70 СК, яка застосовується до відносин осіб, які перебувають або перебували в цивільному шлюбі, у разі поділу майна, що є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя, частки майна дружини та чоловіка є рівними.

Водночас при розгляді справи про поділ спільного майна особа, яка вважає, що воно набуто не за спільні кошти, а за особисті, для збільшення своєї частки в майні або його вилучення з переліку спільного майна повинна надати відповідні докази. Так, основними аргументами можуть бути докази про те, що один з учасників фактичних шлюбних відносин за період спільного проживання не мав достатніх коштів для придбання або покращення стану майна без залучення особистих коштів іншого [2].

Доказову силу мають ті документи, які можуть підтвердити наявність заробітку чи іншого доходу (договір про отримання кредиту в банку на ім'я одного або обох учасників фактичного шлюбу, про позику, дарування грошей), або документи, що підтверджують витрати на спільне майно.

У цілому судовий процес та доказова база щодо поділу спільного майна осіб, які перебувають або перебували в цивільному шлюбі, мало чим відрізняються від поділу спільного майна подружжя, котре свого часу офіційно зареєструвало шлюб.

Судова практика в питаннях поділу майна між особами, котрі набули таке майно в період цивільного шлюбу, з кожним роком заповнює все більше прогалин та усуває непорозуміння, що виникають у процесі застосування норм СК.

Список бібліографічних посилань:

1. Цивільний процесуальний кодекс України: Наук.-практ. комент. / За ред. С. С. Бичкової. – К.: Атіка, 2008. – С. 549.

2. [Електронний ресурс] . – Режим доступу: http://zib.com.ua/ua/print/73474-scho_slid_znati_civilnomu_podruzzhzyu_pri_podili_spilnoi_sum.html

УДК 340.112

Яна Михайлівна САДИКОВА,

доцент кафедри юридичних дисциплін Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-2841-8324>

ІНТЕРЕС І ПРАВО

Інтерес і право мають тісний зв'язок. Право у своєму розвитку пристосовується до вимог суспільства. Об'єктивне писане право завжди служило втіленням певних інтересів. За різних часів то були різні інтереси.

У період існування людського суспільства до виникнення високорозвинених суспільних культур найважливішим фактором соціально-економічної діяльності людини був обмін товарами і іншими результатами своєї діяльності. Право ж, яке почало формуватися, слугувало для встановлення стандартів про еквівалентність і того, що було еквівалентом, і таким чином задовольняло інтереси в справедливому обміні. Поступово, з'являються норми для урегулювання конфліктів між членами общин із системою покарань, які враховували інтереси постраждалої сторони. Формується система правових норм, покликана до життя усвідомленням необхідності збереження миру між родами заради інтересів племені в цілому. Таким чином, вже на стадії зародження право реагує на потреби членів суспільства та як індивідуальні інтереси, так і інтереси загальні, спільні.

У часи Середньовіччя в Європі економічно зростаючий потенціал забезпечив стимул для подальшого розвитку міського права. Одночасно успіхи в юридичній області сприятливо позначалися і на економічному житті суспільства. У цей час поступово почали виникати «мультинаціональні» підприємства. Концентрація капіталу з економічної точки зору стала рушійною силою подальшої експансії, компанії вкладали великі інвестиції в гірничодобувні і судновласницькі підприємства. Це, у свою чергу, призвело до необхідності оновлення правових структур як у галузі права в гірничорудній галузі, так і в галузі морського права [1, с. 143].

Буржуазне суспільство, у свою чергу, потребувало всебічно розвиненої юриспруденції, а право, яке б здебільшого відповідало комерційним інтересам цього суспільства, засадам рівності та такій, що починається формуватися, ідеї верховенства права.

Надалі марксизм розглядає право як піднесене на рівень закону волю панівного класу і, відповідно, сутність права зводилася до інструментальної характеристики та умов його оптимального використання для досягнення проголошеної марксистами утопічної мети – побудови комунізму [2, с. 5-6]. За марксизму право слугує інтересам панівного класу. Розглядаючи спір, суд мав виходити не з інтересів особи, яка звернулася до суду за захистом своїх прав, а з точки зору інтересів класів, які були конкуруючими в процесі.

Еволюція права відбувається під впливом розвитку суспільних та економічних відносин і слугує приватним, колективним, загальним інтересам, які формуються в окремий проміжок часу за певних соціальних та економічних умов. Для об'єктивного права інтерес стає джерелом, у розумінні витоку, ідеї, яка має бути втілена в праві.

Інтерес формує, змінює об'єктивне право, стає причиною виникнення, реалізації, зміни чи припинення суб'єктивного права. Для цього функціонують різні механізми. Окрім того, право по-різному реагує на різні інтереси.

Зазвичай говорячи про об'єктивне право розуміється публічний

інтерес, який втілюється в ньому. Законодавчий орган, приймаючи закон, перш за все, діє як державний орган і його цілі та мета – досягти інтересів суспільства (публічного інтересу). Цей інтерес досить часто співпадає з іншими інтересами окремих соціальних груп, однак він перманентно існує завжди.

Говорячи про публічні інтереси в приватному об'єктивному праві, то тут питання має ставитися під дещо під іншим кутом. Відслідкувати публічні інтереси у цій сфері права не є складною задачею, однак ці інтереси дещо іншого формату ніж ті, які існують в публічному праві. У приватному праві перед державою як одним із суб'єктів правового регулювання стоїть задача створити сприятливі для реалізації приватних інтересів умови та віднайти баланс між приватними інтересами, які виникають в приватноправовому обороті.

Державні інтереси в приватноправовій сфері можуть проявлятися також і як інтереси приватного порядку. Відповідно до ст. 2 ЦК України держава наряду з фізичними та юридичними особами названа учасником цивільних відносин. Що само по собі вже дає підстави вважати, що сутність державного інтересу у цій сфері є дещо іншого порядку ніж інтереси держави, наприклад, в адміністративному праві. Такі державні інтереси в приватноправовій сфері мають квазіприватний характер, оскільки держава, будучи нерозривно пов'язаною з суспільством, за своєю суттю позбавлена можливості мати «чисті» приватні інтереси.

Є ще один аспект взаємодії об'єктивного права та інтересів. Право створює балансуєчі механізми. У разі зіткнення двох чи більше інтересів право має дати відповідь на питання, як віднайти пропорцію.

Список бібліографічних посилань:

1. Аннерс Э. История европейского права (пер. со швед.). Ин-т Европы. М. Наука. 1994. 397с.

2. Бандура О. О. Вступ до філософії права. Предмет філософії права. Філософія права: навч. посіб. / за заг. ред. М. В. Костицького, Б. Ф. Чміля. – К. 2000. – С. 5-9.

Татьяна Михайловна ХАЛЕЦКАЯ,

доцент кафедри громадянсько-правових дисциплін Учреждения образования «Белорусский государственный экономический университет», кандидат юридических наук, доцент

О ПРИНЦИПЕ НАУЧНОСТИ НОРМОТВОРЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Одним из основных принципов нормотворческой деятельности ст. 7 Закона Республики Беларусь от 10 января 2000 г. № 361-3 «О нормативных правовых актах Республики Беларусь» называет